

Sbírka zákonů a nařízení státu československého.

Částka 22.

Vydána dne 11. března 1922.

Obsah: (63.—70.) 63. Zákon, kterým se upravuje užívání pozemků v Podkarpatské Rusi za podíl jich naturálního výnosu. — 69. Zákon o plodinové bursě v Bratislavě a o zákazu termínových obchodů s obilím a mlýnskými výrobky na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. — 70. Vyhláška o době, kdy přestanou platit drobné mince 20halérové měny rakousko-uherské.

68.

Zákon ze dne 17. února 1922,

kterým se upravuje užívání pozemků v Podkarpatské Rusi za podíl jich naturálního výnosu.

Národní shromáždění republiky československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

(1) Pachtýři (podpachtýři) nebo jiní uživatelé rolí a luk s příslušenstvím, kteří za užívání těchto pozemků jsou podle úmluvy, ujednané přede dnem 28. července 1921, povinni dáti druhé smluvní straně jako úplatu část naturálního výnosu těchto pozemků v roce 1921, jsou, pokud nedojde k jinaké úmluvě, oprávněni dáti místo toho úplatu dle předpisů tohoto zákona.

(2) O tom, zda pozemek jest rolem nebo loukou podle předpisů tohoto zákona, rozhoduje stav skutečného jeho nynějšího užívání.

(3) Za příslušenství rolí a luk pokládají se po rozumu tohoto zákona i hospodářská stavení na těchto pozemcích zbudovaná, užívá-li jich pachtýř (podpachtýř) nebo jiný uživatel na základě téhož pachtýřského (podpachtýřského) nebo jiného užívacího poměru.

§ 2.

(1) Ustanovení § 1 tohoto zákona vztahuje se toliko na pachtýře (podpachtýře) nebo jiné uživatele, kteří pozemky v témže šu naznačené v roce 1921 výhradně nebo aspoň převážně sami nebo pomocí své rodiny obdělávají, jestliže při tom vlastní i spachtovaná (užívaná) zemědělská půda jejich a osob s nimi ve společné domácnosti žijících nepřesahuje 24 katastr. jitra po 1600 čtver. sáhů. Na přebytky nejvýše půl katastr. jitra se při tom nehledí.

(2) Jiným uživatelem rolí a luk s příslušenstvím ve smyslu prvního odstavce tohoto šu rozuměti jest každého, kdo má nebo měl podle úmluvy, ujednané přede dnem 28. července 1921, vůči druhé smluvní straně za práce vykonané k docílení sklizně na naznačených pozemcích nárok na určitou část (na příklad polovinu, třetinu, čtvrtinu a pod.) naturálního výnosu těchto pozemků v roce 1921. Na deputátníky, dělníky saisonní a na ty, kteří nejsou dělníky saisonními, zjednáni byli jen na pokosení obilí nebo jen k vybírání bramborů nebo jen k vymlácení obilí, se ustanovení předcházející věty nevztahuje, vztahuje se však při lukách na ty, kteří měli ze sklizně 1921 za pokosení a usušení sena i otavy nárok na úplatu v naturálních nebo takovou úplatu brali, vyjímaje deputátníky a dělníky, nechovající vlastní dobytek. V žádné případě však nelze za saisonní dělníky považovati osoby, které nezměnily při konání zmíněných prací místa svého pravidelného pobytu.

§ 3.

(1) Úplata, kterou jsou osoby v prvním odstavci § 1 uvedené oprávněny dáti místo umluveného plnění naturálního, činí:

1. při lukách a při pozemcích osetých jetelem nebo jinými pícninami polovici sklizně z roku 1921;

2. při jiných rolích:

a) byl-li toliko pozemek dán k užívání, nejvyšší pachtovné připadající na ten který pozemek podle odstavce prvního § 2 opatření Stálého výboru Národního shromáždění ze dne 8. října 1920, č. 586 Sb. z. a n. (příloha B), při čemž pro takto stanovené pachtovné má platnost též ustanovení druhého odstavce § 2 právě uvedeného opatření Stálého výboru Národního shromáždění.

Pastevní výbor (§ 5) může však, je-li to odůvodněno bonitou pozemků nebo jinými důvody, úplatu takto zjištěnou až o 25% zvýšiti nebo až o 25% snížit.

Nelze-li opatřiti potřebná data katastrální pro určení úplaty, stanoví pastevní výbor tuto úplatu podle zásad v předešlých dvou odstavcích vytčených se slušným zřetelem na úplatu zjištěnou při jiných pozemcích téže jakosti a v téže krajině.

Úplata řečená jest splatna do měsíce po skončení hlavní sklizně roku 1921;

b) bylo-li dáno druhou smluvní stranou semeno k setí, budiž kromě úplaty v a) uvedené vráceno do měsíce po skončení hlavní sklizně roku 1921 stejné množství semene téže jakosti;

c) bylo-li pole druhou smluvní stranou zoráno, nutno vedle úplaty u a) uvedené zaplatiti jí do měsíce od skončení hlavní sklizně roku 1921 po 75 Kč z každého katastrálního jitra;

d) jestliže při pěstování kukuřice bylo pole druhou smluvní stranou zoráno a pohnojeno a ona dala též semeno, nutno jí vedle úplaty u a) uvedené zaplatiti do měsíce po skončení sklizně této plodiny za každé katastrální jitra po 200 Kč.

Ustanovení druhého odstavce bodu 2 a) tohoto ř. má platnost i pro případy bodu c) a d) tohoto ř.

(2) Pokud však bylo podle dosavadních úmluv již něco plněno přede dnem 28. července 1921 pachtýřem (podpachtýřem) nebo jiným uživatelem, nelze se domáhati změny nebo vrácení; plnění to budiž započteno na úplatu podle tohoto ř. Jeho hodnotu určí, nedojde-li k dohodě, pastevní výbor (§ 5).

§ 4.

Pokud zákon tento neustanovuje jinak, zůstávají veškerá ustanovení úmluv v odstavci prvním § 1 uvedených pro pachtovní rok 1920/21 v platnosti. To platí zejména o pracích při sklizni a o odvozu sena a podobně.

§ 5.

O všech sporech, na základě předpisů §§ 1 až 4 tohoto zákona mezi účastníky vzešlých, rozhoduje jakožto pomocný orgán správy pastevní výbor, zřízený podle článku III. vládního nařízení ze dne 21. května 1921, č. 201 Sb. z. a n., kterým se upravuje užívání pastvin v Podkarpatské Rusi v roce 1921, a to v řízení,

upraveném článkem III. téhož nařízení, a platí i pro tuto jeho činnost obdobně předpisy článku IV. a V. právě uvedeného nařízení.

§ 6.

Předpisy tohoto zákona nevztahují se vůbec na pozemky, jichž užívání náleží farářům a kantorům zákonem uznaných společností náboženských nebo učitelům škol veřejných, církevních nebo s právem veřejnosti vzhledem k jejich úřední činnosti.

§ 7.

(1) Pokud nejde o pozemky v § 6 uvedené a pokud nebyl upraven pachtovní poměr podle následujících odstavců, pozbývají veškeré úmluvy druhu naznačeného v § 1 a ujednané na další léta platnosti dnem, kdy skončí hlavní sklizeň roku 1921. Druhá smluvní strana nemůže se z tohoto důvodu domáhati na pachtýři (podpachtýři) nebo jiném uživateli náhrady škody nebo ušlého zisku.

(2) Jestliže však pachtýř (podpachtýř) nebo jiný uživatel v § 2 naznačený oznámí do 30. dubna 1922 dvojmo písemně nebo ústně do protokolu okresního soudu, v jehož obvodě jsou pozemky, o něž jde, že si je i s příslušenstvím (§ 1, odstavec třetí) ponechá v pachtu (podpachtu) na pachtovní rok 1921/22, vzejde za podmínek tímto ř. ustanovených mezi ním jakožto pachtýřem (podpachtýřem) a druhou smluvní stranou pro pachtovní rok 1921/22 poměr pachtovní (podpachtovní).

(3) Druhou smluvní stranou, které soud neprodleně doručí oznámení pachtýřovo (podpachtýřovo), jest ten, kdo na rok 1921 osobě oznámení učinivší přímo pozemek propachtoval nebo jinakou úmluvou podle § 1 jeho užívání postoupil, po případě, jestliže zatím jeho právo zaniklo, ten, kdo jest toho času oprávněn pozemku užívati.

(4) Pro takto vzniklý poměr pachtovní platí, pokud nedojde mezi stranami k jinaké úmluvě, podmínky dosavadní úmluvy, platné pro rok 1921. Jestliže však pachtýř (podpachtýř) nebo jiný uživatel v oznámení podle odstavce druhého též prohlásí, že hodlá plniti pachtovné podle předpisů § 3, určí se pachtovné podle § 3 a jest splatno při lukách a pozemcích, osetých jetelem neb jinými pícninami (§ 3, odstavec první, čís. 1.) podle dosavadní zvyklosti, při jiných rolích (§ 3, odstavec první, čís. 2.) polovicí měsíce po vzniku pachtovního (podpachtovního) poměru, nejdříve však 1. dubna 1922, druhou polovicí do měsíce po skončení všech sklizňových prací v roce 1922.

(5) Podmínkou pro vznik i trvání tohoto poměru však jest, že pachtýř (podpachtýř) vyhovuje podmínkám § 2 a že nepoužije rolí a luk, o něž jde, výhradně jako pastvin.

(6) Domnívá-li se druhá smluvní strana, že pachtýři (podpachtýři) právo v druhém odstavci tohoto § uvedeného nepřísluší, může oznámiti okresnímu soudu nejdéle do 14 dnů ode dne, kdy jí bylo oznámení doručeno, své námitky, jinak ztrácí právo nároku pachtýřovu (podpachtýřovu) odporovati.

(7) O námitkách druhé smluvní strany, jakož i o sporných otázkách, vznikajících z poměru pachtovního tímto šem upraveného, rozhodují soudy podle zásad řízení nesporného, o útratách však podle zásad řízení sporného.

(8) Dny poštovní dopravy písemných podání podle tohoto § se do lhůty nezapočítávají.

(9) Ke vzniku pachtovního poměru podle tohoto § není třeba souhlasu státního pozemkového úřadu, ani jiného dozorčího úřadu.

(10) Provádění předpisů tohoto § nebudíž na újmu provádění zákona ze dne 30. ledna 1920, č. 81 Sb. z. a n. (zákona přidělového), a zákona ze dne 8. dubna 1920, č. 329 Sb. z. a n. (zákona náhradového).

(11) S výjimkou případů uvedených v § 6 a v odstavci čtvrtém § 7 jsou neplatny wszeliké úmluvy způsobu v § 1 uvedeného, ujednané po dni 28. července 1921.

§ 8.

(1) Nárok ve smyslu druhého odstavce § 7 pachtýři (podpachtýři) nebo jinému uživateli nepřísluší, jestliže druhá smluvní strana měla v roce 1915 až 1921 v držení průměrně ročně nejvýše 24 katastr. jitra po 1600 čtver. sáhů zemědělské půdy, z níž nejméně polovici aspoň převážně sama nebo pomocí své rodiny obdělávala, při čemž se na přebytky nejvýše půl katastrálního jitra nehledí.

(2) Nebylo-li o oznámení podle odstavce šestého § 7 do vyhlášení tohoto zákona rozhodnuto soudem, může druhá smluvní strana námitky ve smyslu odstavce prvního tohoto § podati k soudu do 30. dubna 1922; bylo-li však o řečeném oznámení soudem již rozhodnuto ve prospěch oznamovatele, avšak rozhodnutí není dosud pravoplatné, může druhá smluvní strana uplatnití naznačené námitky ještě ve stížnosti, a byla-li již podána, samostatnou stížností, nejdéle však do 30 dnů ode dne vyhlášení tohoto zákona.

§ 9.

Bylo-li oznámení podle druhého odstavce § 7 podané „jiným uživatelem“ ve smyslu druhého odstavce § 2 do vyhlášení tohoto zákona soudem pravoplatně zamítnuto buď jediné proto nebo mimo jiné důvody také proto, že oznamovatel není uživatelem rolí a luk, může oznamovatel do 30. dubna 1922 nárok svůj uplatnit u soudu novým oznámením.

§ 10.

(1) Pachtýř (podpachtýř) nebo jiný uživatel rolí a luk ve smyslu § 7, který učinil nebo do 30. dubna 1922 učinil oznámení naznačené v druhém odstavci téhož §, jest oprávněn na pozemcích, jichž se jeho oznámení týče, po sklizňových pracích v roce 1921 do dne pravoplatného rozhodnutí o námitkách druhé smluvní strany (odstavec sedmý § 7) ke všem pracím, nákladům a užívání pozemků v mezích řádného hospodaření.

(2) Jestliže bylo nebo bude námitkám druhé smluvní strany vyhověno, nahradí tato pachtýři (podpachtýři) nebo jinému uživateli pozemku za práci podle předpisu předcházejícího odstavce vykonanou do 30 dnů po pravoplatném rozhodnutí o námitkách za pouhé zorání po 75 Kč, za zasetí a všeliké ostatní se zasetím související práce, včetně zorání, po 150 Kč z jednoho katastrálního jitra po 1600 čtver. sáhů a nahradí mu, jestliže dal vlastní osivo (sadbu), do 30 dnů po skončení hlavní sklizně roku 1922 stejné množství osiva (sadby) téže jakosti.

(3) Jestliže druhá smluvní strana přede dnem, kdy jí bylo doručeno oznámení podle druhého odstavce § 7, na pozemku vykonala nebo vykoná práce způsobu v předcházejícím odstavci naznačeného nebo jej takto osije (zasází), jest pachtýř (podpachtýř) nebo jiný uživatel pozemku povinen dáti jí náhradu peněžní nebo osivo (sadbu) obdobně podle předpisu předcházejícího odstavce, vznikne-li mezi ním a druhou smluvní stranou na základě onoho oznámení poměr pachtovní (podpachtovní).

(4) Vzejde-li podle § 7 poměr pachtovní (podpachtovní) mezi druhou smluvní stranou a dosavadním pachtýřem (podpachtýřem) nebo jiným uživatelem pozemků, ruší se současně pro obě strany smlouva ujednaná mezi řečenou druhou smluvní stranou a třetí osobou, které ona přede dnem, kdy jí bylo doručeno oznámení podle druhého odstavce § 7, dala pozemek do pachtu (podpachtu) nebo jinakého užívání. V případě tom má třetí osoba vůči pachtýři (podpachtýři) nárok na náhra-

du obdobně podle předpisu druhého odstavce tohoto řádu, pokud ty které práce vykonávala nebo osivo (sadbu) vynaložila přede dnem, kdy bylo zmíněné oznámení doručeno druhé smluvní straně. Za tím účelem jest druhá smluvní strana povinna vyrozuměti třetí osobu (nového pachtýře, podpachtýře nebo jiného uživatele), a to neprodleně o doručení jí oznámení. Neučiní-li tak, ručí jí za škodu, jež jí z tohoto opominutí vzejde.

§ 11.

(1) Poměry pachtovní (podpachtovní) vzniklé podle tohoto zákona prodloužují se na pachtovní rok 1922/23, jestliže pachtýř (podpachtýř) do 31. srpna 1922 neoznámí způsobem naznačeným v druhém odstavci § 7, že se vzdává obnovy pachtu na tento rok. Pro takto prodloužené poměry pachtovní platí podmínky pachtovní stejně jako pro pachtovní poměry v pachtovním roce 1921/1922; pachtýř (podpachtýř) může však do 31. srpna 1922 oznámiti druhé smluvní straně způsobem v předcházející větě uvedeným, že pachtovné při lukách a pozemcích uvedených v § 3, odstavci prvním, čís. 1., bude platiti podle předpisu § 3, odstavce 1., čís. 2., lit. a).

(2) Totéž platí obdobně i pro pachtovní rok 1923/24.

§ 12.

Ustanoveními tohoto zákona nemění se předpisy zákona ze dne 14. dubna 1920, č. 290 Sb. z. a n., o zrušení koblíny a rokoviny a jiných povinností v Podkarpatské Rusi a na Slovensku, ani předpisy opatření Stálého výboru Národního shromáždění ze dne 8. října 1920, č. 586 Sb. z. a n., o úpravě pachtovného a obnově zemědělských pachtů.

§ 13.

(1) Nařízení vládní ze dne 21. července 1921, č. 240 Sb. z. a n., a ze dne 5. října 1921, č. 362 Sb. z. a n., se ruší a na jejich místo nastupují se zpětnou účinností ode dne 28. července 1921 předpisy tohoto zákona.

(2) Do 30. dubna 1922 mohou býti znovu podána oznámení podle odstavce druhého a prohlášení podle druhé větě odstavce čtvrtého § 7, osobami, jichž oznámení nebo prohlášení byla přede dnem vyhlášení tohoto zákona zamítnuta jen proto, že se nestala ve lhůtě nařízení ze dne 21. července 1921, č. 240 Sb. z. a n., po příp. ze dne 5. října 1921, č. 362 Sb. z. a n.

(3) Všecka oznámení, prohlášení a námítky podané podle citovaných dvou nařízení bud' tež posuzovány podle předpisů tohoto zákona.

§ 14.

(1) Tento zákon platí ode dne vyhlášení se zpětnou účinností ode dne 28. července 1921 a jeho platnost jest omezena na území Podkarpatské Rusi.

(2) Jeho provedením se pověřují ministři zemědělství, vnitra a spravedlnosti.

T. G. Masaryk v. r.

Dr. Beneš v. r.

Dr. Dolanský v. r. Staněk v. r.

Černý v. r.

69.

Zákon ze dne 15. února 1922

o plodinové bursě v Bratislavě a o zákazu termínových obchodů s obilím a mlýnskými výrobky na Slovensku a v Podkarpatské Rusi.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

V Bratislavě zřizuje se plodinová bursa. Předmětem obchodu na této bursě jsou plodiny polního hospodářství, zejména obilí, pak mlýnské výrobky, po případě i jiné druhy zboží (§ 3, č. 1.).

§ 2.

Bursa je řízena bursovní radou a podrobena státnímu dozoru ve smyslu tohoto zákona.

§ 3.

(1) Zařízení a činnost bursy upraveny jsou v mezích zákona statutem, jenž musí zejména ustanoviti:

1. které druhy zboží jsou předmětem obchodu na bursě;

2. jaké jsou podmínky pro získání a důvody pro pozbytí členství bursovního a oprávnění k návštěvě bursy;

3. jaká jsou práva a povinnosti členů a návštěvníků bursy;

4. jak se opatří prostředky k vydržování bursy; prostředky tyto musí býti nejméně pro první rok zajištěny;

5. jak se ustanovuje bursovní rada a její orgány a jaká jsou práva a povinnosti bursovní rady a jejích orgánů;